

Åsne Seierstads bog om Rusland giver lyst til at møde russere uden vestlige medier som mellemed

"Det handler ikke om at få europæiseret russerne, men om som europæere endelig at lære russerne at kende – som russere. Og det bidrager Åsne Seierstads bog eminent til, da den ikke bare repeterer vores formentlige viden om en reaktionær traditionalisme, men også tillader os at spejle os selv i en verden, der trods alt ikke er så fjern fra vores egen, som vi gerne ville tro," skriver Peter Tudvad. Foto: Sturlason

PETER TUDVAD

26.11.2025

BØGER // ANMELDELSE – "Rusland er totalitært og på vej mod den skinbarlige fascisme, men Rusland er også mere og andet end Putin og hans regime. Den norske journalist Åsne Seierstad skjuler hverken det ene eller det andet i bogen *Ufred. Russere i krig*," skriver forfatter og filosof Peter Tudvad. "På trods af dette sidder man efter endt læsning af Seierstads pageturner tilbage med en stor trang til at møde russerne gennem andet end de vestlige medier."

Ufred. Russere i krig

Forfatter: Åsne Seierstad

Forlag: Politikens Forlag

Udkom den 12. november 2025

Man kan roligt sige, at det er mineret landskab, som den norske journalist, krigskorrespondent og bestsellerforfatter Åsne Seierstad vover sig ud i med sin seneste bog, *Ufred. Russere i krig*. Når man nemlig i disse år skriver om Rusland, handler det for nogle restløst om den geopolitiske fjende par excellence, for andre forlods om at forsvare søjlen i et politisk projekt.

“Den mur af uvidenhed, der nu rejser sig mellem Rusland og Europa, er ikke i nogens favør – og ikke alene forårsaget af russerne

For disse er Rusland ikke (eller ikke bare) en aggressiv eller imperial magt, ej heller først og fremmest et stadigt mere totalitært system under autokraten Putin, men et sidste værn mod alt det, der er gået galt i Vesten, og derfor mod den undergang, som vi her i Aftenlandet er viet til på grund af vores uhæmmede liberalisme, tøjlesløse dekadence og åndsforladte historietab. For hine derimod er Rusland netop truslen mod Europas grænser og mod vores demokratiske retsstater med deres individuelle frihedsrettigheder.

ÅSNE SEIERSTAD

UFRED

RUSSERE I KRIG

“Årets viktigste bog!”
VG

POLITIKENS FORLAG

Især de sidstnævnte kan let finde stof i bogen til monotont at gentage deres tirader om den fare, som Rusland udgør mod Europa – selvom Åsne Seierstad slet ikke diskuterer risikoen for, at Putin skulle gentage sin “særlige militæroperation” i de baltiske lande eller Polen, når han er færdig i Ukraine. Vel beskæftiger hun sig med, hvordan russerne ser på Europa, men frem for alt er hendes interesse, hvordan de ser på sig selv.

Åsne Seierstads russiskkundskaber kommer hende til gode

Undertitlen *Russere i krig*, der kan virke som en dobbeltkonfekt, når ufreden allerede er annonceret i titlen, er da heller ikke Seierstads egen, men den danske udgivers påfund. På norsk hedder bogen *Ufred – Rusland fra innsiden*, og det forstår oversætteren skam også at gengive korrekt som “Ufred – Rusland indefra”, men kun i brødtekstens sidste kapitel, ikke i titlen.

Det sidste skal ikke forstås krakilsk, men som en påpegning af, at *Ufred* ikke kun er en bog om russere i krig, men om russere i almindelighed. Bogen er baseret på kortere og længere ophold i Rusland gennem de seneste tre år, fra 2022 til 2025, og som sådan er den “også en rejsebog”, som forfatteren bemærker.

“Det handler vel heller ikke om at få europæiseret russerne, men om som europæere endelig at lære russerne at kende – som russere. Og det bidrager Seierstads bog eminent til

Frem for alt støtter den sig til utallige samtaler – med nyrige moskovitter og jævne mennesker i “dybet”, som de fjerne landdistrikter kaldes af russerne selv, – samtaler, der kun har været mulige, fordi Seierstad efter sin ungdoms russiskstudier i Skt. Petersborg og Moskva taler flydende russisk.

Åsne Seierstad lægger ikke skjul på sine sympatier og antipatier, men bemærker tværtimod, at denne bog er langt mere subjektiv end nogen af hendes tidligere. Alligevel er dette ikke nogen hæmsko, da hun efter alt at dømme besidder en unik evne til at tale med og ikke mindst lytte til folk uden smålig skelen til, hvad hun selv mener eller gerne vil høre. Selvfølgelig vælger hun blandt de mulige samtalepartnere, men de fleste af dem synes ganske enkelt at dukke op på hendes vej, hvor hun begærligt slår følge med dem for at høre, hvad der rører sig i Rusland.

Foto: Heike Huslage-Koch via Wikimedia Commons

En af dem, der som en appelsin lander i hendes turban, er Andrej Medvedev, en desertør, der i begyndelsen af 2023 flygtede over grænsen til Norge. Med sin opvækst i den sibiriske landsby Ust-Baktjar og sin militærtjeneste i Ukraine, såvel i den russiske hær som i den nu opløste Wagnergruppe, er han selvfølgelig gefundenes fressen for reporteren.

Hun interviewer ham i Norge, tager med ham til afhøringer og følger hans spor tilbage til den mildt sagt miserable fortid som uregerlig søn af en voldelig og alkoholiseret far samt en mor, der dør under en anden fuldebøttes traktordæk.

Frem for alt skildrer hun Andrejs tid i Ukraine, en skildring, der i kapitlet “Storm” bliver så fortættet og dramatisk, at det vækker mindelser om Ernst Jüngers selvoplevede – og selvopløjede – beretning om skyttegravskrigen på vestfronten under første verdenskrig, *In Stahlgewittern* (da. *I stålstormen*). Men netop det kapitel er et problem, da de vilde dialoger, der bærer det, er så lange og præcise, at de dårligt kan bero på Andrejs egen erindring, da han efter eget overbevisende udsagn konstant var svært beruset for overhovedet at kunne holde de blodige kampe ud.

Den litterære kvalitet er høj

I sit afsluttende kapitel om kilderne til værket skriver Seierstad lakonisk, at hun har “arbejdet meget med det litterære”, en proces, hun har fået hjælp til af sin forlægger, forfatteren Anders Heger. Man aner en lidt for lysten pen bag Seierstads egen, der ellers virker ret ædruelig, hvor eminent hun end skriver.

Den litterære kvalitet er høj, og en moralsk værdi har kapitlet bestemt også, når man i russere såvel som ukrainere ganske enkelt øjner mennesket, så man ikke forledes til uden videre at skelne mellem overlevelsesværdige venner og fordømmelige fjender. Begge parter er for så vidt lige afstumpede, begge kalder med macho-selvfølge modparten for bøsser og homoer.

Men hvad skal vi så med flere hundrede sider om Andrej og hans og alle hans pårørendes historie, når han med sine prompte voldsdomme og tilhold i Norge afslører sig som en vel ikke just typisk russer, soldat eller ej? “Han repræsenterer da hverken en tid eller en tidsånd”, som Seierstad redeligvis citerer en af Andrejs gamle lærere for at sige om ham. Senere forklarer hun ikke desto mindre Andrejs far, at hun vil skrive om hans søn for “at forstå en almindelig russisk soldat, hans baggrund”. Men det lader faren sig ikke overbevise af: “Han er ikke en almindelig soldat.”

Nej, det er han vel ikke, men måske er idéen den, at man i ham i forstørret format skal se en tendens i det russiske samfund. Ikke at alle russere er voldelige og alkoholiserede, men at soldaterne, der langt hyppigere kommer fra “dybet” end fra jetsettet i Moskva eller Skt. Petersborg, bliver disponeret for vold og alkoholisme – eller, som Seierstad demonstrerer med andre eksempler, en dag vender tilbage fra fronten med invaliderende traumer.

I dette lys tager det sig omtrent ud som et *mene tekel*, når Fjodor Lukjanov fra Moskvaskøkonomiske universitet advarer om, at den forjættede fred i Ukraine også vil blive smertefuld for Rusland: “Hvad vil der ske, når hundredetusinder af ødelagte mænd kommer hjem fra slagmarken? ‘I er helte, tusind tak for indsatsen, nu skal I tilbage til der, hvor I kom fra.’ Så rejser de tilbage til dybet.” Ja, hvad vil der ske, spørger professoren retorisk: “Vil de acceptere elendigheden dér efter alt det, de har ofret? Af blod og lemmer.”

Social uro kan der altså nok blive, når høje lønninger og store ord konverteres til afsavn og smalhals, der i mellemtiden grundet krigsøkonomi og sanktioner kun er blevet øget. Det betyder selvfølgelig ikke, at de hjemvendte eller andre med ét får smag for Vesten, som de immervæk har kæmpet mod i en krig, hvis *raison d'être* ifølge propagandaen har været at værne den russiske verden (“russkij mir”) mod vestlig indtrængen og undergravelse.

Den patriotisme, som Putin har opdraget russerne til, vil utvivlsomt overleve ham – så meget desto mere som russernes syn på det dekadente Europa ikke er undfanget af ham, da man allerede hos Pusjkin og Dostojevskij under zarerne Nikolaj I og Alexander II kunne finde et tilsvarende.

Men det handler vel heller ikke om at få europæiseret russerne, men om som europæere endelig at lære russerne at kende – som russere. Og det bidrager

Seierstads bog eminent til, da den ikke bare repeterer vores formentlige viden om en reaktionær traditionalisme, men også tillader os at spejle os selv i en verden, der trods alt ikke er så fjern fra vores egen, som vi gerne ville tro.

At kende russerne

Ja, Rusland under præsident Putin og patriark Kyrill er præget af en forstokket kamp mod LGBT og liberalisme, mod pornografi og “ikke-traditionelle forbindelser”, men bag denne ideologiske forblændelse vejrer man også et kulturelt dyb, som andre end Dansk Folkeparti kunne forjætte sig den europæiske civilisations frelse af. Tag bare en så moderat kulturkritiker som professor Bent Meier Sørensen og hans kulturkonservative kampskrift fra i år: *De grænseløse. Hvorfor den europæiske civilisation tabte sin modstandskraft, og hvordan vi genvinder den*. I hvert fald ikke ved at skue mod vest, om man forstår professoren ret.

Den mur af uvidenhed, der nu rejser sig mellem Rusland og Europa, er ikke i nogens favør – og ikke alene forårsaget af russerne. Vi har selv forment dem adgang til Europa, og vi har selv stillet hindringer i vejen for, at vores unge med SU som ballast kan tage på studieophold i Rusland for at lære landet at kende. Når russerne ikke længere kommer her, bliver deres billede af Europa dikteret af den statslige tv-propaganda: “Gayropa, dekadence, aborter over hele linjen og transpersoner”, som Dmitrij Muratov, chefredaktør for Novaja Gazeta og modtager af Nobels fredspris, udtrykker det. Hvor meget bedre står det mon til med vores billede af Rusland?

Bevares, Rusland er totalitært og på vej mod den skinbarlige fascisme, men Rusland er også mere og andet end Putin og hans regime. Seierstad skjuler hverken det ene eller det andet, så selvfølgelig får vi også historierne om overvågning og angiveri, militarisme og kvasiteokrati, lederkult og messianisme, nationalisme og xenofobi. På trods af dette sidder man – eller i det mindste denne anmelder – efter endt læsning af Seierstads pageturner tilbage med en stor trang til at møde russerne gennem andet end de vestlige medier.

[Følg Peter Tudvad her.](#)

Åsne Seierstad

Peter Tudvad

Politikens Forlag

POV Weekend

PETER TUDVAD

Peter Tudvad, f. 1966, er cand.mag. i filosofi og forfatter. Han har desuden været kolumnist og anmelder, lærer på Folkeuniversitetet og videnskabelig medarbejder på Søren Kierkegaard Forskningscentret ved Københavns Universitet.